

Άρειος Πάγος 39/1987,

Πηγή: Ποιν. Χρ. Τόμ ΑΖ' 1987 σελ. 381

Περίληψη: "Στοιχεία αμελείας. - Απαιτείται επιπλέον και ιδιαίτερη νομική υποχρέωση του δράστη να παρεμποδίσει το αποτέλεσμα αν το εξ αμελείας έγκλημα έγινε με παράλειψη. - Προϋποθέσεις εκτελέσεως εργασιών επί ηλεκτρικών εγκαταστάσεων, ευρισκομένων υπό τάση κατ' άρθρο 2 του ν. 158/1975. - Ορθή και αιτιολογημένη καταδίκη του αναιρεσειόντος μηχανικού που παρέλειψε να τηρήσει τις προϋποθέσεις του ως άνω νόμου, εξ ης και μόνης αιτίας επήλθε ο θάνατος μαθητευόμενου ηλεκτρολόγου τεχνίτη που ήρθε σε επαφή με καλώδια υψηλής τάσεως".

Απόφαση Δικαστηρίου

Προεδρεύων ο αντιπρόεδρος: Ι. ΓΡΙΒΑΣ

Εισηγητής ο αρεοπαγίτης: Β. ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ

Δικηγόρος Π. Σπεντζόπουλος

Επειδή κατά το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 28 και 302 του ΠΚ προκύπτει σαφώς ότι, για τη στοιχειοθέτηση του εγκλήματος της ανθρωποκτονίας από αμέλεια, απαιτείται να διαπιστωθεί κατ' αντικειμενική κρίση ότι ο δράστης δεν κατέβαλε την απαιτούμενη προσοχή, την οποία κάθε μέτρια συνेतός και ευσυνειδητός άνθρωπος οφείλει να καταβάλει υπό τις ίδιες πραγματικές περιστάσεις, με βάση τους νομικούς κανόνες, τις συνήθειες που επικρατούν στις συναλλαγές, την κοινή πείρα, τη συνηθισμένη πορεία των πραγμάτων και τη λογική. Απαιτείται επίσης να μπορούσε ο δράστης, με τις προσωπικές του ιδιότητες, γνώσεις και ικανότητες να προβλέψει και να αποφύγει το αξιόποιο αποτέλεσμα, το οποίο πρέπει να τελεί σε αιτιώδη αντικειμενικό σύνδεσμο με την πράξη ή την παράλειψή του. Εξάλλου, όπως συνάγεται από το άρθρο 15 του ΠΚ όταν πρόκειται για έγκλημα που τελείται με παράλειψη, απαιτείται η συνδρομή όχι μόνον των όρων του άρθρου 28 ΠΚ, αλλά να είχε ο υπαίτιος ιδιαίτερη νομική υποχρέωση να παρεμποδίσει την επέλευση του αποτελέσματος. Η ύπαρξη της υποχρέωσης αυτής μπορεί να πηγάζει είτε από ρητή διάταξη νόμου, είτε από σύμβαση, είτε από προηγούμενη συμπεριφορά του υπαιτίου από την οποία δημιουργήθηκε ο κίνδυνος επελεύσεως του εγκληματικού αποτελέσματος. Και τέλος, όπως προκύπτει από το άρθρο 2 του νόμου 158/1975 "περί εργασίας επί ηλεκτρικών εγκαταστάσεων ευρισκομένων υπό τάση", εργασίες σε ηλεκτρικές εγκαταστάσεις με περιοχή 50-750 V, επιτρέπεται να εκτελούνται χωρίς διακοπή της τάσης εάν οι εργαζόμενοι, **α)** έχουν άδεια ηλεκτροτεχνίτη ή αρχιτεχνίτη ή εργοδηγού ειδικότητας ανάλογης προς την περίπτωση, **β)** φορούν μονωτικά χειρόκτια, **γ)** χρησιμοποιούν εργαλεία με μονωτικές λαβές και **δ)** παίρνουν πρόσθετα μέτρα προστασίας (κάλυψη αγωγών και μονωτήρων με μονωτικούς σωλήνες κλπ.), όταν η διάταξη των αγωγών της εγκαταστάσεως λόγω του ότι είναι πολυσύνθετη, επιβάλλει αυτά. Στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από το αιτιολογικό σε συνδυασμό με το διατακτικό της προσβαλλομένης αποφάσεως το Εφετείο Λάρισας που την εξέδωσε, δέχθηκε ανελέγκτως μετά από εκτίμηση των αναφερόμενων σ' αυτή αποδεικτικών στοιχείων ότι αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Ο κατηγορούμενος και τώρα αναιρεσειών Γ.Α., μαζί με τον συγκατηγορούμενό του Κ.Π., που είναι και οι δύο πτυχιούχοι μηχανολόγοι ηλεκτρολόγοι, ανέλαβαν την εκτέλεση του έργου της επεκτάσεως της ηλεκτροδοτήσεως του οικισμού Πάλτση της Κοινότητας Αργαλαστής νομού Μαγνησίας που τους ανέθεσε η Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού και του οποίου την επίβλεψη, είχε ο επίσης πτυχιούχος μηχανολόγος ηλεκτρολόγος, κατηγορούμενος Α.Σ. Στις 23 Ιουλίου 1982 ο κατηγορούμενος Β.Β. μετά από συνεννόησή του με τον αναιρεσειόντα και τους λοιπούς συγκατηγορουμένους του έδωσε, με την ιδιότητα που είχε του εργοδηγού, στον μαθητευόμενο ηλεκτροτεχνίτη Γ.Β. εντολή να ανεβεί σε στύλο της Δημόσιας Επιχειρήσεως Ηλεκτρισμού στον οικισμό Πάλτση της Κοινότητας Αργαλαστής και να συνδέσει σε ύψος 11,1/2 μέτρων το καλώδιο γειώσεως του μεταλλικού σώματος φωτισμού με ουδέτερο αγωγό. Ο αναιρεσειών και οι συγκατηγορούμενοί του ανέθεσαν στον παραπάνω μαθητευόμενο την προαναφερθείσα εργασία που ήταν επικίνδυνη λόγω του ότι σε απόσταση 30 εκατοστών από το σημείο της εκτελέσεώς της ήταν τοποθετημένοι αγωγοί από τους οποίους διέρχονταν ηλεκτρικό ρεύμα με τάση 220 ως 380 V, παρόλο που γνώριζαν ότι δεν ήταν αυτός εφοδιασμένος με άδεια ηλεκτροτεχνίτη και δεν είχε πρακτική πείρα στις ηλεκτρικές εγκαταστάσεις. Επίσης παρέλειψαν αυτοί να εφοδιάσουν το μαθητευόμενο τούτο με μονωτικά χειρόκτια και να καλύψουν τους ηλεκτροφόρους αγωγούς με μονωτικούς σωλήνες ή προστατευτικά καλύμματα και ούτε ειδοποίησαν τη Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού να διακόψει την παροχή ηλεκτρικού ρεύματος όσο θα διαρκούσε η παραπάνω σύνδεση. Στη συνέχεια, ο παθών ενώ προσπαθούσε να εκτελέσει την εργασία που του είχε ανατεθεί, αφού αρχικά έχασε από έλλειψη πείρας την ισορροπία του, ήλθε μετά σε επαφή με ηλεκτροφόρους αγωγούς με συνέπεια να διοχτευθεί στο σώμα του ηλεκτρικό ρεύμα με τάση 220 V και να υποστεί κακώσεις από τις οποίες επήλθε ο θάνατός του, που θα αποφεύγονταν αν ο αναιρεσειών και οι

συγκατηγορούμενοι του δεν είχαν παραλείψει να λάβουν τα παραπάνω προστατευτικά μέτρα. Μετά από αυτά, το Εφετείο κήρυξε τον αναιρεσίοντα ένοχο ανθρωποκτονίας εξ αμελείας με την προσβαλλόμενη απόφασή του, στην οποία περιέλαβε την επιβαλλόμενη από τα άρθρα 93 § 3 του Συντάγματος και 139 ΚΠΔ ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία, αφού αναφέρονται σ' αυτή τα πραγματικά περιστατικά που προέκυψαν από την ακροαματική διαδικασία και από τα οποία έκρινε το Δικαστήριο ότι υπάρχουν αντικειμενικά και υποκειμενικά στοιχεία του εγκλήματος για το οποίο κηρύχθηκε ένοχος ο αναιρεσείων, οι αποδείξεις με τις οποίες πείσθηκε γι' αυτά, όπως και οι σκέψεις με τις οποίες υπήγαγε τα πραγματικά περιστατικά που δέχθηκε ότι αποδείχθηκαν στις ουσιαστικές ποινικές διατάξεις του εφάρμοσε. Επίσης, ορθώς ερμήνευσε και εφάρμοσε τις ουσιαστικές ποινικές διατάξεις των άρθρων 15, 28 και 302 του ΠΚ καθώς και τις διατάξεις του άρθρου 2 του νόμου 158/1975 στο οποίο θεμελίωσε την ιδιαίτερη νομική υποχρέωση του αναιρεσείοντος και των συγκατηγορουμένων του προς λήψη των προστατευτικών μέτρων που αναφέρθηκαν. Εξάλλου, δεν παραβίασε ούτε εκ πλαγίου τις διατάξεις αυτές και δεν υπάρχει καμμία αντίφαση μεταξύ του αιτιολογικού και του διατακτικού της προσβαλλόμενης αποφάσεως από την οποία να γίνεται ανέφικτος ο αναιρετικός έλεγχος λόγω του ότι στο διατακτικό αυτής αναγράφεται προφανώς από παραδρομή ότι οι κατηγορούμενοι "... χορήγησαν μονωτικά χειρόκτια στον παθόντα ...", ενώ στο αιτιολογικό της διατυπώνεται η ορθή, όπως προκύπτει από το σύνολο των πραγματικών περιστατικών και έγιναν δεκτά, κρίση του Εφετείου ότι παρέλειψαν αυτοί να του χορηγήσουν τέτοια χειρόκτια. Ούτε δε έγινε δεκτό με την προσβαλλόμενη απόφαση, όπως προκύπτει από αυτή, ότι ο αναιρεσείων και οι συγκατηγορούμενοί του παρέβησαν το άρθρο 4 του νόμου 158/1975 με το οποίο καθορίζονται οι αποστάσεις που πρέπει να τηρούν οι εργαζόμενοι κοντά σε στοιχεία ευρισκόμενα υπό τάση ανώτερη των 150 V. Επίσης το γεγονός που έγινε με την προσβαλλόμενη απόφαση δεκτό, ότι δηλαδή ο παθών έχασε την ισορροπία του πριν έλθει σε επαφή με το ηλεκτρικό ρεύμα των αγωγών που διέρχονταν από το σημείο του στύλου στο οποίο εργάζονταν δεν καταλύει τον αιτιώδη σύνδεσμο που υπάρχει μεταξύ των παραλείψεων του αναιρεσείοντος και των συγκατηγορουμένων του, και του αξιοποιήσιμου αποτελέσματος που ωφείλεται σε αμελή συμπεριφορά τους. Και τέλος, από το ότι το Εφετείο δεν διευκρινίζει εάν η διάταξη των αγωγών στο σημείο όπου εργάζονταν ο παθών ήταν πολυσύνθετη, για να ληφθούν τα επιβαλλόμενα από τη διάταξη του άρθρου 2 περ. δ' του νόμου 158/1975 πρόσθετα προστατευτικά μέτρα όπως η επικάλυψη αγωγών κλπ., δεν μπορεί να οδηγήσει στην ανίχνευση της προσβαλλόμενης αποφάσεως, αφού όπως έγινε δεκτό με την ίδια απόφαση η αμέλεια του αναιρεσείοντος και των συγκατηγορουμένων του θεμελιώνεται και στο ότι δεν τηρήθηκαν από αυτούς οι προβλεπόμενες από το παραπάνω άρθρο λοιπές προϋποθέσεις, που αναφέρθηκαν, για την ασφάλεια εργαζομένων σε περιοχές με τάση 50 έως 750 V, χωρίς να γίνει διακοπή της. Επομένως, πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι οι λόγοι αναιρέσεως μοναδικός του κυρίου δικογράφου, πρώτος, δεύτερος, τρίτος, τέταρτος, πέμπτος και έκτος του δικογράφου των προσθέτων με τους οποίους υποστηρίζονται τα αντίθετα.